

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű újság

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félére 5 K, negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

A székely becsület.

9000 székely — 50.000 orosz ellen.

J. B., aki részt vett a Siemikovec körül lefolyt harcokban, a következő érdekes levelet írta egy barátjának Gyergyószentmiklósról:

— Remélem tudjátok, hogy a harcok oroszánjai mi voltunk: székely honvédek. Láttatok volna a vérbeborult csatateret.

E hó 1—5-ig minden eddig felülmúló kemény harcunk volt. Hőfer beszélt róla a Siemikovec körüli harcokról. Hogy mit vilt véghez hadosztályunk abban a főszerepet játszó ezredünk, azt csak most tudjuk meg a hadseregparancsnok parancsából:

„A 38. honvéd hadosztályt — mely az orosz cár jelenlétében támadó tizenhat orosz ezredet megsemmisítőleg megverte — megszemlélem stb. stb.“

El tudjátok képzelni, mi az a tizenhat orosz ezred? Az ötvenezer minimum!

S ezzel szemben mi kilencezeren voltunk.

Meg sem kísérlem leírni a harcot, mert jelenleg idegeim nem bírják ki. Majd később. Zászlóaljam ebben a harcban 136 láda töltényt lőtt el, hat rohamot hajtott végre és három orosz rohamot vert vissza s 21 tisztet, 1800 oroszot fogott el és öt géppuskát zsákmányolt.

De van is ám becsülete a székely katonának!

A hír.

A néma éjben zokogó sirás hallik, Elfajtván szól az asszony:

— Uram él-e még?

A gyermek szól:

— Édes jó anyukám!

mesélj apukáról,

Hisz oly szépek e mesék...

— Messze, édesem!

Az olasz föld határán,

A magas hegyek mellett,

Apus arra jár

Mily jó neked oh gyermek,

nem érted e mesét,

Neked a tél nap ép olyan,

tünik, mint a nyár!

— Ott mindig nyár van,

a zord tél arra nem jár,

Most is aratnak arra

s hirt hoz a szél.

Piros virág, mit aratnak arra

és sokat kaszálnak belőle,

mig anyukád mesél!

... Itt elakad hangja,

a zord kaszásra gondol,

Ki bőkezűen aratva,

sok, sok embert írt.

— Oh édes lsten! Mért nem

gondol reám s gyermekére?

Mért nem hoz róla

senki semmi hírt!?

— Ne sirj anyukám!

Hisz azt mondtad nyár van ott!

A tél arra felé nem jár

s virágot szednek.

S meglásd majd

édes jó anyukám,

Virágot hoz apus

és hirt hoz a szél neked...

... A néma éjre nap derengett,

Mely sötétebb leti, mint az éj.

A gyermek együtt sir,

zokog anyjával

S nem szól többé —

mesélj, mesélj!...

Megjött a hír, a szellő hozta el:

— Az Urhoz költözött

a férj, az apa

Sok szép virággal,

sok hős vitézzel...

Kérnay Saturnó.

A hős 82-esek

A cs. és kir. Hadügyminiszterium 1915. május 5-én kiadott 172-ik számú veszteség lajstromába foglalt székelyudvarhelyi császári és kir. 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora. (XLV. közlemény.)

András Domokos 19. sz. Udv. Lövéte 1892. ms.

Bartha József pótl. 19. Udv. Parajd 1891. ms.

Elekes Imre pótl. 18. sz. Cs. Ditró 1884., meghalt 1915. márc. 17.

Fekete Sándor 17. sz. Udv. Székelyszentábrahám 1894. ms.

Ilyés Péter 19. sz. Csikszentimre 1893. ms.

Lőrincz Albert 19. sz. Udv. Székelyfancsal 1894., meghalt 1915. márc. 22.

Miklós József 17. sz. Udv. Máriafalva 1894. ms.

Ülkei Sándor 19. sz. Udv. Ülke 1893. ms.

Vass Árpád 19. sz. Udv. Ülke 1894. ms.

(Folytatjuk.)

Haza!...

Írta: **Stein S. Zsigmond** hadapród.

Oroszharctér, 1915. nov. 17.

Haza!... Istenem, ezt szavakban kifejezni, megmagyarázni nem lehet. Azt az érzelmet, amit egy harcban küzdő katonából vált ki az a tudat, hogy ő most haza megy és tizenkét havi távollét után ismét részesevé lesz az ő családi fészkeinek s látja majd boldogan mosolygó övéit, ezt leírni nem, csak érezni lehet...

Ez a tudat ezer, meg ezer gondolatot halmaz rakásra, képeket mutat, szóval lázas ébren-álmadozóvá változtatja az embert.

Hideg volt. Esett az eső. A szél fúj. Mert én nem tudom milyen éghajlat ez itt, hogy a természet mindeme változatossága egyszerre megnyilatkozik.

Dideregtem. Bár megmosott a hi-

deg eső, átáztam; bár összecsipkedte testemnek minden részét a sűrű szél, még sem ettől fáztam. Nem! Az öröm volt az, mely mozgásba hozta véretem. A mámor, a gyönyör. Hiszen hazafelé tartottam.

Szabadságot kaptam én is. Szabadság! Ennek a szónak bár sok az értelme, de szerintem a valódi értékét csakis mi — akik átszenvedtük, közvetlenül átéreztük a világháború minden borzalmát, kellemes (mert ilyen is van) és kellemetlen részeit — tudjuk igazán mérlegelni, értékelni...

Kezembe adtak egy érzéketlen tárgyat, egy papírost és azt mondták:

— Most mehatsz! 14 napra szabad vagy. Arra mehatsz, amerre akarsz!...

A madár, ha bezárják, türelmes, szomorú. Ha kieresztik, szabadon engedik — megrázkódik. Körülnéz és elrepül oda, ahol a hazája van. Felkeresi az erdőt, a suttogó fákat, éneklő társait, testvéreit.

Én is így jártam. Körülnéztem. Kerestem valamit. Kerestem, hogy merre van a szülőföldem. De mintha húztak volna, biztatást éreztem. Mintha azt sügték volna:

— Menj csak, nem kell félned. Menj bátran, ott van a csillagod, az vezérelni fog téged...

Szép lassan megindultam, de mintha valaki üzött, kergetett volna. Lépteim mindig gyorsabbakká lettek. Sem fáradalmat, sem éhséget, sem a természet hatását nem éreztem. Gondolataim, mint a villám úgy kergetődtek. Hol ez, hol az jutott eszembe. Gondolatban már otthon is voltam...

Egy szeliden mosolygó, majd aggodó arc rajzolódott lelki szemem elé. Ott, valahol... messze... Kezei össze vannak kulcsolva, imádkozik. Az ima érettem szól. A fohász érettem megy a magasban székeltő hatalmas Ur számolyához...

Kinyujtom mind a két karom a kép után, de... semmi. Eloszlott nincs. Ismét megindulok. Szívem lázasan kalapál és most még gyorsabban megyek, szinte szaladok.

Gondolataim nyugodni nem hagytak. Most is, mintha jönne valaki.

Nem, Csend van. Ez csak képzelődés. De még sem, hiszen hangot hallok; ismerős kedves, becéző hangok. Ép úgy csengenek, mint valamikor régen, gyermekkoromban. De ni, ni! Egy jóságos arcot látok. Közeledik, beszél, karjait ölelésre tárja: az édes Anyám!...

Ez már sok volt. Több, mint amit idegeim kibírhattak. Felmondták a szolgálatot és én az ut közepén aléltan terültem végig a — sárban...

Nem tudom, meddig feküdhettem ott, de amire szememet ismét kinyitottam, egy szegényes, de tiszta szobában találtam magamat.

Ágyam előtt egy szelid tekintetű néni (biztosan Ő is anya, neki is van gyermeke a harctéren) ott térdelt és imádkozott. Talán... érettem, talán... a másikért, a fiáért... Nem kérdeztem. Megköszöntem a jóságát és mentem tovább. Hiszen ismét üzött a vágy, a szabadság érzete... Haza, haza minél előbb haza!

A gép hosszút, éleset sípolt, a vonat megállt. Megérkeztem. Igen, ez az. Innen indultam én el két évvel ezelőtt. Itt vagyok ismét régi ismerőseimnél. Mintha a házak, a fák, a bokrok mindannyian üdvözölnének.

A gép ismét sípol. A vonat tovább indul és minden csendes lett. Lassan sötétedni kezd. Az ablakokban a lámpafény megjelenik.

Csendben, szinte lábujhegyen megyek, hogy a csendet ne zavarjam. Majd megállok egy frissen meszelt, kedves ház előtt. Az ablakból világosság szűrődik ki. Szívem hangosan dobog.

Tétovázva nézem a kaput, a fákat, mindent. Hiszen ezek mindannyia ifjúkori kedves emlékek nekem. Megszorítom a homlokomat, mely a hűvös idő dacára is verejtékezett. Megtapogatom magamat. Vajjon ez is nem álom-e? Vajjon igazán itthon vagyok-e?...

Nem, nem álom. Benézek az ablakon és fenséges, minden figyelmet lekötő látvány tárult elém. A két öreg az asztal fölé hajolt és néznek valamit. Egy fénykép. Igen, az engem ábrázol!

De mi az!? Talán sejtenek valamit, mert mind a ketten egyszerre fordultak az ablak felé... Nem, nem láttak semmit, mert könnyel telt meg szemük és ismét az asztal fölé hajoltak...

Halkan kinyitottam az ajtót. Ezt sem vették észre. De most már érzem, hogy idegeim ezt a feszültséget nem bírják. Gyors elhatározással léptem a busuló öregekhez és e boldog kiáltással:

— Édes szüleim! — eszméletlenül roskadtam lábaikhoz...

A harctéren mindenki küldhet és tábori boritékban küldjön is hírlapot itthonról.

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminiszterium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

XLVII.

Az 1915. április 21-én kiadott 164. sz. veszteség lajstrom szerint:

Barabás János huszár Tavm. Keresed hadifogoly (Simbirsk, Oroszország). — Barew Anfilaria Marostvm. Magyarrege hadifogoly (Oroszország).

Chono: Miksa ővezető Tam. Felsőpodsága hadifogoly (Bijsk).

Ganesch János Marostvm. Nyágra hadifogoly (Oroszország).

Kliem Gerasim Tavm. Dombró hadifogoly (Oroszország).

Miklós Kálmán huszár Marostvm. Erdősínád hadifogoly (Simbirsk).

Az 1915. április 22-én kiadott 165. sz. veszteség lajstrom szerint:

Bartha Béla tart. hadapród 61. gye. 11. sz. Hszvm. Nagyborosnyó 1886 ms.

Ábrahám András tizedes 24. gye. 6. sz. Csiktaploca megs. — Albert István 24. gye. 6. sz. Csikrákos ms.

— Ambrus Ferenc ővezető 24. gye. 10. sz. Hszvm. Hilib ms. — Andorkó András ővezető 14. gye. 2. sz. Udvm. Feisdrákos megs. — András József 24. gye. 2. sz. Hszvm. Szárazajta ms.

Bács János 24. gye. 7. sz. Hszvm. Eresztevény ms. — Bagoly Domokos 24. gye. 12. sz. Hszvm. Papolca ms. — Balint György 24. gye. 11. sz. Hszvm. Kálnok, meghalt 1914. dec. 29. — Bőjte Dénes 24. gye. 6. sz. Csikmadaras ms. — Buzás János 24. gye. 8. sz. Csikcséső ms.

Csillag Károly 24. gye. 10. sz. Csikgyimes megs. — Csutak Márton 24. gye. 6. sz. Csikrákos megs. — Csutak Sándor 24. gye. 6. sz. Csikrákos ms.

Dancuj György 24. gye. 10. sz. Hszvm. Magyarbodza hadifogoly. — Darvas János 24. gye. 1. sz. Csikustnád ms. — Dombi Imre 24. gye. 12. sz. Hszvm. Kálnok ms.

Egyed Albert 24. gye. 10. sz. Udvm. Oklánd ms.

Faragó Sándor 24. gye. 12. sz. Hszvm. Székelypetőfalva, meghalt 1915. jan. 1-6. — Farró Lajos 24. gye. 6. sz. Udvm. Homoródszentpéter megs. — Ferencz Gergely 24. gye. 6. sz. Csvm. Kaszonjakabfalva ms. — Fodor Imre 24. gye. 4. sz. Csikvaesárcsi ms.

Gábor István 24. gye. 9. sz. Csvm. Mádéfalva, meghalt 1914. dec. 27. — Gál Géza 24. gye. 9. sz. Hszvm. Barót ms. — Gergely Antal tizedes 24. gye. 7. sz. Csvm. Nagykáson megs. — Gergely Antal 24.

gye. 10. sz. Csvm. Gyimesbükk ms.

— Gezzó István 24. gye. 6. sz. Csvm. ms. (Lehel, hogy másképen is hívják). — Gödri György 24. gye.

11. sz. Hszvm. Keresztvár ms.

Hadnagy Vilmos tizedes 24. gye.

1. sz. Hszvm. Kézdivásárhely ms.

Janó Sándor 24. honvgye. 10. sz. Csikszentgyörgy ms. — Józsi Ferenc

24. gye. 10. sz. Hszvm. Zalán hadifogoly.

Kinda Péter 24. gye. 6. sz. Csvm. Gyergyótekerőpatak ms. — Kiss Antal

24. gye. 1. sz. Csikustnád ms.

— Kirilas Elek 24. gye. 10. sz. Hszvm. Magyarbodza ms. — Keincz

József 24. gye. 6. sz. Udvm. Recsenyéd ms. — Kolumbán Gergely

24. gye. 10. sz. Csikszentimre ms.

— Kovács Gáspár 24. gye. 6. sz. Csikrákos ms. — Kovács István

6. gye. 8. sz. Hszvm. Kézdiorszfalu 1895. hadifogoly.

Ladó József 24. gye. 12. sz. Csikszépviz ms. — Lakatos István

24. gye. 1. sz. Hszvm. Bölön ms.

Máhos János 24. gye. 4. sz. Hszvm. Kisborosnyó ms. — Mihály József

24. gye. 9. sz. Hszvm. Oltsem, meghalt 1915. jan. 4. — Mikota Mihály

24. gye. 10. sz. Csikgyimesbükk ms. — Mózes Sándor 24. gye.

10. sz. Udvm. Kénos ms.

Nagy Bálint 24. gye. 7. sz. Csikszereda ms.

Opra Ignác 24. gye. 9. sz. Hszvm. Szárazpatak ms. — Orbán Sándor

24. gye. 10. sz. Udvm. Abásfalva ms.

Pál István 24. gye. 8. sz. Csikcséső ms. — Palosan György

24. gye. 11. sz. Hszvm. Aldoboly, meghalt 1914. dec. 30. — Péter István

24. gye. 10. sz. Hszvm. Szászfalu hadifogoly. — Péter Máttyás

24. gye. 6. sz. Csikgöröcsfalva ms. — Pongrácz

Béni 24. gye. 10. sz. Csikszentgyörgy hadifogoly.

(Folytatjuk.)

hatalmat kezében. Működését megbénítottuk. Erőtlennül vergődött. Tehetetlen dühében aztán ahhoz folyamodott, hogy pártunk egyes tagjait tüzzel-vssal kezdte üldözni, s úgy erkölcsileg, mint anyagilag igyekezett tönkre enni.

Az inkvizíciót rajtam kezdte meg. Több bünvádi feljelentést tetetett ellenem 50-60-nál. De hála Istennek! — eredménytelenül. Mert, aki ártatlan, azt a jó Isten oltalmazza és sértetlenül kivezeti a sátán karmai közül...

Más ellenzéki érzelmi polgártársaimat sem kímélte. Őket is hasonló főispáni atyáskodó kegyeiben részesítette. Nem volt előtte semmi szent, sőt még az egyház, különösen a róm kath. egyház papjait is üldözöbe vette. Bünvádi feljelentéseket zúdított ellenük a szószékről elhangzott szent beszédek miatt s lépten nyomon talált valami ürügyet ez egyházi emberek molesztálására.

Különösen az államellenes lázítók vádját szerette „felfedezni” és annak vesszőparipáján nyargalt a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknél, hol — a független bíróságnak határtalan tisztelet adassék! — épen olyan kudarcot vallott, mint az ellenem tett feljelentéseivel... Szóval a főispáni pallosjog hiányzott!

Hiába volt Hallernek a törvényhatósági bizottságban többsége, mert a vidéken a nép utálta és benne üldözőjét látta. Székely testvéreim tántoríthatatlan bizalmát, szeretetét én bírtam s a képviselőválasztásoknál és a nép körében a győzelem az enyém, illetve pártomé volt. Haller ezért nekem fondorlataival ártani nem tudott...

Szent István király, amikor álmában az orgyilkos meg akarta gyilkolni, de a gyilkok kezéből kiesett s a csőrömpölésre a király felébredt és az ágya előtt térdelő gyilkost látva így szólt:

— Ha Isten velem, ki ellenem!

Én is büszkén mondhattam el:

— Ha székely testvéreim velem, ki ellenem!

Mint független székely ember, nem hajoltam meg a zsarnok előtt, akinek előde idegenből: Szászországból (Hallersteinből) fehér lovon jött Magyarországra.

Haller tehetetlen dühében, egy ideig szünet állott be. Más utómódon próbált célt érni. Pártjának már néhai, egyik igen tekintélyes tagját küldötte hozzám azzal a megbízással, hogy ő hajlandó a kormánytól részemre 20 000 korona segélyt kieszközölni s ezért más egyebet nem kíván tőlem, minthogy a közigazgatási bizottság ülésén részt ne vegyek...

Tudva azt, hogy a nevezett bizottságban az ellenzéknek egy szó többsége van s Haller ezt szeretné ily módon eltüntetni és így akarna a helyzet ura lenni, én az ajánlatot teljes felháborodással utasítottam vissza.

Erre aztán az illető azzal érvelt, hogy nagyon sajnálja, mikép az ajánlatot nem fogadom el, mert akkor tömlöcbe jutok.

Mire én így feleltem:

— Nem baj az, ha tömlöcbe is jutok. 48 után magyar emberek, kik igaz ügyért küzdöttek, nem csak tömlöcbe kerültek, de még bitófára is jutottak. Mondja meg Hallernek, hogy Orbán még soha hazarúló sem, pedig megvesztegethető nem volt. Őseim is mindig a szabadság és igaz ügy mellett küzdöttek. Orbán Elek ősem II. Rákóczy Ferencnek főlovászmestere volt és mint ilyen követte a nagy fejedelmet száműzetésébe — Rodostóba, hol ma is többi áldozatkész bujdosó honfitársaival együtt alussza örök álmait, kik szintén a magyar nemzet szabadságáért haltak vértanu halált idegen földön.

Egy másik ősem, szintén Orbán Elek, a pozsonyi országgyűlésen, ahol Mária Terézia szorongatthelyzetében kis fiával a karján kérte a magyar nemzet segítségét, a Rendek között volt, akik kardjukat kirántva: életüket és vérüket ajánlották fel a királynéért. Az országgyűlés határozata folytán pedig sok ezer magyar ifju — közöttük Orbán Elek ősem is — kardot kötött és sietett az ellenséges hadak elé. Hosszas, véres harcokban az ellenséget szétverték és így Mária Terézia birodalmát s trónját megtarthatta. Orbán Eleket hűsége- és vitézségeért emelte a királyné kegye ekkor a bárói méltóságra.

Ilyen előzmények, ilyen áldozatkész ősök példája után, boldog leszek, ha én a hazáért, becsületes függetlenségi elveimért — tömlöcöt szenvedhetek.

Tehát mondja meg Hallernek, hogy én inkább választom a tömlöcöt, mint a becstelenséget! . . .

(Folytatjuk.)

A szarka.

Balucz Bálint, a baka és egy székely gazda.

Egyik közelebbi „marsch indulás” napján, Balucz Bálint zenész, cimbalom-művész, fogott magának egy harcba menő 82-es bakát és bohém jólelkűséggel vitte be a Simó-féle, jó borairól híres polgári vendéglőbe Székelyudvarhelyt.

Balucz a megelőző éjszakát végig virrasztotta. Szívhez szóló nótáival lelkesítette a szintén „marsch”-ba menő és bucsuzkodó tisztek illusztris társaságát. Mámoros, de részeg nem volt.

Kért egy félliter bort és cigarettával telt fémtárcáját kinyitva az asztalra tette, hogy vendége ebben se szenvedjen hiányt. Ő maga pedig pár percre eltávozott a helyiségből; kérve a bakát, hogy ad-

dig is otthonosan érezze magát, amíg hozzája visszatér.

A vendéglőnek abban a helyiségében, szobájában iddoggalt egyik Székelyudvarhely várossal közvetlen szomszédos falujának előkelő székely gazdája, aki falusbíró és más tisztet is viselő egyéniség volt s igen jó táncu hírében állott és ma is jó módu ember.

Balucz Bálint a mire visszatért, a bakája ellillant. Bizonyára fontosabb teendői voltak az ivásnál. Azonban a jó táncu székely ott maradt.

Balucz rövidesen beletörődött a baka hirtelen eltávozásába. Tölt és iszik, miután a gazdával koccintott. Aztán pedig keresi a tárcáját, hogy rágyújtson. Hült helyét találja. Bátor-talanul kérdezi a gazdát, hogy vajjon azt nem látta-e?

— De igen feleli az készséggel. A baka azt mondotta, hogy az övé és elvitte.

Balucz, a jólelkű bohém, erre szörnyű módon felháborodott és a vendéglőből gyorsan eltávozott Rohant egyenesen a kaszárnyába s ott a bakát, kinek nevét csak később tudta meg, a hirre összesereglett al-tisztek és bakák társasága előtt mindennek, csak épen becsületes embernek nem mondotta.

A katonák — ismerve bajtársuk tisztességes voltát — fejszóvalva nézték Balucz dühöngését s egyremásra gondogatták:

— Az nem lehet! Ki van zárva, hogy egy élet-halálharcba menő székely baka lopjon . . .

Balucz friss cigarettákat vásárolt Bagónénál és ismét visszament a Simó-féle vendéglőbe. A gazdát még ott találta, de a borát — noha más nem volt a helyiségben — valaki megdézsmálta.

Ez a körülmény gyanakodóvá tette. Vizsgálódni, szemlélődni kezdett s erre már a gazda is készülődjött. A világlátott Balucz éles szeme észrevette, hogy a rövid kabátos gazda zsebe duzzadt és abból fényesen kandikál feléje valami. Hirtelen megragadja a gazda zsebet és csodálcso-dója, rögtön kigurult abból a cigarettás tárcá

— Gazember! Ugy-e te loptad el a tárcámat és mégis ártatlan embert gyanúsítottál. No, megállj, ezért majd számolunk! — szölt Balucz és észnélkül futott a kaszárnyába, hogy az igazán becsületes, méltatlanul gyanúsított székely bakától bocsánatot kérjen . . .

Igy és ezt panaszkolta el nekünk Balucz Bálint, a bohém lelkiületű cimbalom-művész azért, hogy kiírjuk az újságba. Bünvádi feljelentést nem akar tenni, — ugyanond — mert a bosszuállást utálja. Mi pedig a híres székely gazda nevét tudjuk, de ezuttal nem akarjuk megnevezni. Csak azt szeretnénk, ha szégyenérzete máskor nagyobb lenne, mint a szarkat-természete . . .

Ma, amikor az egész világ a szé-kely dicsőséget, páratlan vitézséget hirdeti és bámulja, — kár, nagyon kár ilyen semmiségekkel azt itthon kisebbiteni, pláne olyan embernek, aki jó módban él . . .

Törvénykezés.

§ A csődönkivüli kényszer-egyezség. A hivatalos lap rendeletet közölt a csődönkivüli kényszer-egyezség eljárásáról. A háboruban rejlő gazdasági viszonyok tették időszerűvé a kérdést, melynek publikált megokoloása a csőd-eljárás régi rendjét gyorsabbá fogja tenni, a mi a csődötmegeg költségeinek megfelelő csökkentésével, a hitelezők javát fogja szolgálni. Ennek az intézkedésnek a horderejét némileg mutatja a hivatalos helyről eredő fölfogás, hogy eddig átlag a csődötmegegyonnak csak két százaléka jutott a hitelezőknek, míg a többi, az eljárás során fölmerült kiadás címén számolták el. A tömeggondnokot jövőben a vagy-on felügyelő váltja föl, a kinek azonban nem kell majd okvetlenül ügyvédnek lennie, hanem a szakmával ismerős kereskedő vagy iparos is lehet. A reform ebben a vonatkozásban tágitja a hitelzői védőegye-születeknek amugy is nagy szerepkörét. Általában igyekeznek a rendelet a gyakorlati élet minden tapasztalatát leszűrni. Így a jogtalan követelések támasztásának útját állja azaz, hogy a hitelző és adós esetleges rokoni viszonyának föltüntetését kívánja. Megemlítjük végül, hogy a rendeletet az igazságügyminiszter újabb hivatalos intézkedése fogja követni, a melyben a vagyonfelügyelő díjazására irányadó díjszabást is fog-nak megállapítani.

A most megjelent rendelet nem csak megengedi mindenkinek az egyez-ségi eljárás kérését, hanem az egyezség megkötését is a legnagyobb mértékben megkönnyíti. A hitelzői követelések összegének kétharmad többsége a rendelet szerint elegendő az egyezség létrehozásához. Az egyez-séget mindaddig, míg ez irányba a kormány rendeletileg másként nem intézkedik, bármilyen csekély hányad felajánlásával meg lehet kísérelni. Ez lényeges enyhítés eddigi csődör-vényünkkel szemben, a mely a csődbe jutott adós részéről való kényszer-egyezség létrejöttéhez a követelések négyötödét képviselő és a tárgyaláson megjelent hitelzők kétharmadának hozzájárulását követelte meg, s legkisebb hányadul 40 százalék fölajánlását kívánta. A rendelet szerint az egyezségi eljárás a törvényszé-kek hatáskörében tartozik. A tör-vényszéknél azonban az eljárás gyorsasága és közvetlensége érdekében nem a tanács, hanem egyes bíró in-tézi ezeket az ügyeket. Az adós ké-résére a bíró megindítja az eljárást, az adós ellenőrzése és részben a vagy-on megfelelő kezelése végett vagyonfelügyelőt rendel, felhívja a hitelzőket, hogy követeléseiket jelent-sék be s kitűzi az egyezségi tárgya-lás határnapját. Kereskedők, iparo-sok stb. egyezségi ügyekben az lesz kívánatos, hogy az illető gazdasági ágban jártas egyén legyen a „va-gyonfelügyelő”. Az adós egyezségi ajánlatában a hitelzőket egyenlő el-

bánásban köteles részesíteni. Kivé-tel van ez alól a takarékpénztári betevőre. Száz koronán aluli taka-rékpénztári betétet a takarékpénztár teljes összegében köteles kifizetni. Ha az egyezségi tárgyaláson a hi-telzőknek a követelések összege után számított kétharmad többsége az adós ajánlatát elfogadja, a bíró az egyezséget jóváhagyja. A bíró az egyezség jóváhagyását megtagadhatja főleg akkor, ha az adós csalárdul jár el. Határozata ellen egyfoku fel-folyamodás van a királyi ítélőtáblá-hoz, a mely esetleg az érdekeltek meghallgatása után végérvényesen határoz. A rendelet december 1 én lép életbe.

A Magyar szentkorona országának Vörös kereszt Egylete.

53801—915 szám.

Köriirat.

Valamennyi vármegyei — vidéki — és városi vörös-kereszt választ-mányának, valamennyi vörös-kereszt hadegészségügyi intézmény tekinte-tes Vezetőségének.

Helyettes főmegbízottunk, békei Pirkner János miniszteri tanácsos, orsz. gyűlési képviselő, mint honvéd-huszár főhadnagy beosztást nyert a Rupprecht bajor trónörökös Ö királyi Fensége által parancsnokolt VI-ik német hadsereghez a célból, hogy a német birodalmi önkéntes betegápo-lási szolgálatot, mely a hadtáp terü-letre és közvetlenül a harc vonal mö-gé, sőt különös szükség esetén ma-gára a harc vonalra is kiterjed, utóbbi helyeken tanulmányozhassa.

Nevezett helyettes főmegbízottunk több héten át szerzett tapasztalatait megírta és e munkája könyv alak-ban fényképfelvételeivel bővítve a „vörös-kereszt a nyugati harc-színté-ren” cím alatt néhány nap mulva meg fog jelenni.

Szerző munkáját a vörös-kereszt egyletünk királyi biztósának, zsor-bolyai és javovai Csekonics Endre gróf urnak ajánlotta, ki kegyes volt annakézer példányát egyletünk javára ajándékozni.

Eunélfogva felhívjuk mindazokat, kik e tanulmány iránt érdeklődnek, hogy azt keltő korona beküldése el-lenében egyletünknel lefoglalni szí-veskedjék és kiknek a kérdéses könyvet bérmentve megfogjuk küldeni.

A két koronában megállapított vé-telár levonása nélkül kizárólag egy-letünk javára fordítatik, illetve aki a művet megrendeli, a teljes vétel-árral egyletünknek anyagi erejét gya-rapítván, az általunk szolgálta nemes feladatok megoldását támogatja.

Budapest, 1915. évi október hó 22 én.

Az igazgatóság nevében:
Josipovich Géza sk. Babics József sk.
v. h. t. h. elnök igazgatósági előadó.

HIREK.

— **Püspöklátogatás.** Gróf *Majláth* Gusztáv Károly erdélyi püspök f. hó 29-én Székelyudvarhelyre érkezik, ahol 30-án d. e. látogatást tesz az iskolákban, d. u. gyóntatja az ifjúságot, este 6 órakor a plébáriai templomban a vecsernyén felveszi a jelölteket a Mária-Kongregációba, dec. 1-én d. e. ugyan csak a plébánia templomban bérmál; d. u. gyóntatja a katonákat, akik között 2-án szintén kiosztja a bérmálás szentségét, s egyáltalán ezt a napot, mint Ő Felsége jubileumi napját egészen a katonaságnak szenteli.

— **Dr Bilinszky prépost.** A király *Dr Bilinszky* Lajos szentszéki tanácsos, nagyszebeni tanítónőképző-intézeti igazgatónak a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett szebeni címzetes prépostságot adományozta *Dr Bilinszky*nek a Székelyföld kulturhazája igen sokat köszönhet. Az ő széleskörű, nagytudásával kormányozza a nagyszebeni Szt. Ferenc-rendi Nővérek tan- és nevelőintézetét, mely az országban páratlanul áll a tan- és nevelésügy hathatós szolgálatával. A tudós tan- és nevelésügyi vezér nemcsak teljes tudását szenteli a bölcs vezetése alatt álló intézménynek, hanem fejedelmi bőkezűséggel hozta meg arra anyagi áldozatait is. Részünkről tehát szintén a legmelegebben üdvözöljük a magas kitüntetésben méltán részesült derék főpapot. Ad multos annos, maiorem Dei gloriam!...

— **Kitüntett 82-esek.** Ő cs. és kir. Felsége *Scherhauser* Albin főhadnagynak a hadiékítményes III. oszt. katonai érdemkeresztet adományozta és elrendelte, hogy *Schuller* Arthur tart. hadnagynak az ellenség előtt tanusított bátor és öntudatos viselkedéseért, ugyiszintén *Pekoc* Milán századosnak, *Bisza* Ferenc főhadnagynak és *Kolisch* Arthur tart. hadnagynak a legfelsőbb elismerés tudtul adassék. II. oszt. ezüst vitézségi érmet kaptak: Tamási Albert őrmester, Orbán Áron szakaszvezető, címz. őrmester, Bocskor Benedek és Válenstik Jenő tizedes, c. szakaszvezetők; bronz vitézségi érmet nyertek: Pító Dénes szakaszvezető, Szemerjai Lajos tizedes, c. szakaszvezető, Markus Dénes őrzető, Ambrus Miklós, Bács Ferenc, Bajkó Elek, Balázs István, Bedő Albert, Bekő József, Boros József, Csató Ferenc, Csiki István, Egyed Antal, Eröss Mihály, Fülöp Jakab, Gergely Lajos, György József, Halm József, János Dénes, Kacsó András, Kecseti Imre, Kovács Áron, Köllő Gergely, Mezei Mózes, Miklós András, Mikolai János, Orbán Béla, Pál József, Pal György, Portik Ferenc és Vánesa Lajos gyalogosok.

— **Hadapród a harctéren.** A székelyudvarhelyi cs. és kir. 82-es gyalogezred harctéren levő parancsnoksága *Stein* S. Zsigmond egyévi önkéntest, a „Székelyország“ harctéri rendes tudósítóját — hadapródnak léptette elő. A jól megérdemelt előléptetéshez őszintén gratulálunk. Gratulálunk azzal a meleg szeretettel, amely menten minden anyagi érdektől, egyedül abból az ideális hazafias rokonszenyből táplálkozik, amely a világháború ideje alatt oly sok kedves cikkelyt hozott a „Székelyország“ hasábjaira *Stein* hadapród, a mi nagyrabecsült harctéri dolgozó társunk tollából. Halás köszönet érte és olvasó közönségünk osztatlan elismerése!

— **Változás a tanfelügyelői karban.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Dr Berze* Nagy János segédtanfelügyelőt Csikvármegyébe helyezte át és a tanterület ideiglenes vezetésével megbízta. *Császár* Nándor segédtanfelügyelőt pedig Csikvármegyéből a biharvármegyei tanfelügyelőséghez helyezte át.

— **Az ujasorozottak** ez évi december 6-án legkésőbb d. e. 11 óráig kötelesek katonai szolgálatra bevonulni.

— **Huszonnégyezerhatszáz-negyvennégy hadiárpa** volt 1915. szeptember 30-án a hivatalos statisztika szerint, akik legnagyobb részben édesanyjuk gondozása alatt állanak.

— **Nagyidők tanuja.** Kisjeszeni *Jeszenszky* István nyugalmazott honvédelezredes, a brassói 48-49-es honvédegyesület elnöke, mint Brassóból jelentik, 85 éves korában meghalt. *Jeszenszky* 1848-ban 18 éves korában mint a Mária Terézia-árva ház növendéke a nagyszebeni gimnáziumot végezte, belépett a honvéd hadseregbe. Tizenhat étközvetben vett részt, a vörös-sipkás zászlóaljban rövidesen főhadnagy lett és Bem tábornoktól nagyobb kitüntetést kapott. A szabadságharc után több évig bujdosott. 1860-ban Kossuth és Klapka hívására Olaszországba ment és belépett a magyar légióba. De nem volt nyugta idegenben, hazatért és 1869-ben az újonnan szervezett honvédségbe lépett, a hol alezredesi ranggal került nyugdíjba. Temetése november 24-én volt.

— **Dr Papp Ferenc** ügyvéd, az Udvarhelymegyei Takarékpénztár oklándi fiókintézetének alapítása óta érdemes jogtanácsosa, életének 50 ik évében e hó 19-én elhalt Oklándon, hol a római kath. egyház szertartása szerint helyezték örök pihenőre nagy részvét mellett.

— **Rendkívüli közgyűlés.** A magyarországi munkások rokkant és nyugdíjgyeletének székelyudvarhelyi 188-ik fiókpenztára **folyó évi december hó 2-án** (csütörtökön) **este 7 órakor** az állami elemi iskola helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre az egyleti tag urakat tisztelettel meghívom. Székelyudvarhely 1915. november 26-án. *Duka* András fiókpenztári elnök. Tárgysorozat: 1. A központi fizetés alkal-

mazottak ügykezelési illetménye, — valamint a kinevezett tiszteiselők és szolgák nyugdíj szabályzatának ismeretese és tárgyalása. 2. December havában Budapesten megartandó közgyűlésre egy kiküldött választása. 3. Indítványok. Az idő rövidsége miatt a tagokra nézve külön meghívó nem adható ki — tekintettel az ügy sürgős és rendkívüli fontosságára, ezúton kérem fel a tömeges megjelenésre.

— **85,179 pár lábbeli** és különféle szíjgyártó cikkek nagytömegére a székelyföldi iparkamarához **f. évi december hó 1-ig** lehet csak pályázni.

— **Karácsonyi Album** cím alatt, mint minden esztendőben, úgy az idei karácsonyra is egy díszes albumban összegyűjtve jelenteti meg a *Bárd* Ferenc és *Tósvér* közismert budapesti zeneműkiadó cég a f. évben népszerűsége jutott kedvelt zeneműveket. Benne lesz az Albumban a legújabb operett újdonságok, mint *Zsuzsi* kisasszony, *Lengyelvér*, *Végre* egyedül, *Legénybucsu*, *Vilmos* huszárok legjobb számai. Továbbá *Keringők*, *Induló*, *tangó*, *Ragtime*, *kuplák* és szebbnél-szebb kabaré számok, *Dalok*, *Magyar* nóták és a most népszerű katonanóták, valamennyi zongorára, részben pedig ének és zongorára. Ezen *Karácsonyi Album* kiadásával hazánk legelső zeneműkiadó cége kedves meglepetést szerez nagy vevőközönségének és valósággal ajándékszámba megy e gyönyörű album, tekintve hogy a majdnem 100 oldal tartalmazó kötetben faglott zeneművek értéke egyenként vásárolva 100 korona értéket képvisel, míg így együtt az egész *Karácsonyi Album* 4 korona, díszkötésben pedig 6 korona. *Lapunk* olvasói bizonyára szívesen veszik a *Karácsonyi Album* megjelenéséről szóló hírlinket és azon figyelme tetésünket, hogy az albumra a kiadó cég **csak november hó 30-ig** fogad el megrendeléseket, mivel ez csak annyi példányban lesz előállítva, ahány megrendelés arra december 1-ig. Budapestre a c. g. *Kossuth* Lajos utca 4. sz. alatti kiadóhivatalához érkezik.

Pályázati hirdetés.

A nagyszebeni cs. és kir. katonai parancsnokság I. No. 27295. sz. rendelete alapján a székelyudvarhelyi katonai állomásparancsnokság a helybeli helyőrség husszükségletének ellátására az alábbi feltételek mellett nyilvános pályázatot hirdet. Az ajánlatok zárt borítékban az állomásparancsnoksághoz címezve, **legkésőbb f. évi december 5-ig** nyújtandók be. **A feltételek a következők:**

1. A szállítás a budapesti vágómarha átlagár alapján történik. Az alapár a budapesti piacnak egy hónapon keresztül a legjobb parasztállat vásárlásánál felmerült középárak képezik.
2. Az alapár hónapról-hónapra a Pester Lloyd-ban közzétett budapesti vágómarhaárak által szabályozódik. Ezen alapár minden hónap elsején nyer megállapítást.
3. A hus ára soha sem lehet magasabb, mint a székelyudvarhelyi piaci ár.
4. A szállító köteles 4/5 rész ökröt, illetve tehén és 1/5 rész bivaly húst szállítani.
5. Ha rossz, vagy meg nem felelő hus szállítatik, az ott helyben jó hússal kicserélendő, esetleg az illető osztagnak jogában áll szükségletét

más mészárosnál napi ár mellett beszerezni. A különbözetet a husszállító köteles megtéríteni, e célra 5000, azaz ötezer korona óvadékot kell letétbe helyezni, mely összeget az állomás parancsnokság a helybeli takarékpénztárnál fog gyűmölésözölleg elhelyezni.

6. A fizetés tiznaponként történik.

7. Ha a szarvasmarha ára esik, köteles a szállító a hus árát ennek megfelelően leszállítani.

8. A katonai parancsnokság részéről a felmondás 1 hónap, a szállító részéről két hónap.

9. A szerződés egy évre kötetik s a szállító csak az első három hónap eltelte után élhet felmondás jogával.

10. Ha szállító a szerződésben kikötött kötelezettségének nem tenne eleget, vagy ha olcsóbb és jobb húst tud a katonaság beszerezni, a katonai állomás parancsnokság egy hónapon belül is felmondhatja szerződését.

11. A szállító részéről csak abban az esetben mondható fel 2 hónapra a szerződés, ha hatóságilag igazolja, hogy a szükséges szarvasmarhát az egész ország területén nem tudja beszerezni.

Székelyudvarhely r. t. város tanácsától.

Szám: 5691-1915. k. i.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a városi úrszék takarítására vonatkozó vállalati szerződés **folyó évi december hó 31-ig** lejár, s felhívom azokat, a kik az úrszék takarítást elvállalni óhajtják, ajánlatukat **folyó évi december hó 1-én déli 12 óráig** adják be a városi tanácshoz.

A vállalatra vonatkozó feltételek a városi tanácsban megtekinthetők.

A városi tanács kiköti, hogy az ajánlattevők közül szabadon választhatson, esetleg meg nem felelő ajánlatokat el ne fogadjon.

Székelyudvarhely, 1915. november hó 6.

Dr Majthényi Miklós,
polgármester.

3-3

Havi fizetéssel nyomdásztanulónak egy jóra való, szorgalmas fiút **felvesz** **Betegh Pál** könyvnyomtató-intézetébe Székelyudvarhelyt. **Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy al gimnáziumot végzettek előnyben részesülnek.**

Nyomtatta és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.